

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite: Lausuntopyyntö selvitysmies Paajasen selvityksestä sekä rahoitustyöryhmän raportista

Lausunto

Julkisin varoin toteutettujen henkilökuljetusten rahoituksen uudistaminen ja toimintatapojen kehittäminen on valtion ja kuntien tiukan talouden sekä myös henkilöliikennepalvelujen turvaamisen näkökulmasta keskeinen kysymys ja siinä olisi päästävä ripeästi liikkeelle.

Selvitysmiehen raportissa on tunnistettu nykytilan ongelmat ja tulevaisuuden haasteet. Joukkoliikenteen rahoitustyöryhmän raportissa on luettavissa, mihin kehitykseen nykyinen hajanainen ja koordinoimaton rahoitus on johtanut. Liikennepalvelujen toteuttaminen nykytasolla ja –mallilla vaatii nopeasti kasvavaa julkista rahoitusta.

Keskeinen näkökulma raportissa on, että julkisesti tuettu henkilöliikenne tulee nähdä nykyistä laajempuna kokonaisuutena, joka sisältää perinteisen joukkoliikenteen lisäksi paikalliset olosuhteet huomioon ottavia palveluja ja erityiskuljetuksia. Joukkoliikenne ja erityiskuljetukset tulee integroida paremmin toisiinsa. Tämän toteutuminen edellyttää vahvaa koordinaatiota. ELY-keskus yhtyy näkemykseen, että tarvitaan toteuttamiseen sitovaa, alueellista suunnittelua, jossa joukkoliikennepalvelujen lisäksi ovat mukana kaikki alueen henkilökuljetukset.

Julkisen rahoituksen hajanaisuus on myös keskeinen ongelma. Valtion puolella olisi perusteltua keskittää eri sektoriministeriöiden palvelujen tuottamiseen liittyviä määrärahoja. Liikenneministeriö olisi tällöin luontevin taho, kuten selvitysmies esittää. Raportissa on esitetty lisäksi mm. henkilölogistiikan kehittämiseen, matkojen yhdistelyyn ja henkilöliikennepalvelujen toteuttamiseen liittyviä kehittämistoimia, jotka ELY-keskuksen mielestä ovat tarpeellisia ja perusteltuja.

Selvitysmies kiinnittää huomiota myös sairausvakuutuslakiin perustuvien Kelan korvaamien kuljetusten nopeasti kasvaviin kustannuksiin. Nykyisellään liikenteen järjestäjää/tilaajaa ei ole selkeästi määritely. ELY-keskus yhtyy selvitysmiehen näkemykseen, että korvattavien matkojen tilauspalvelujen hankinnoista, järjestämisestä ja tilaajatoiminnoista vastaavat taho, olisi nimettävä. ELY-keskus pitää tärkeänä, että myös Kelan maksamia matkoja nykyistä tehokkaammin ohjataan olevaan joukkoliikenteeseen.

Joukkoliikenteen rahoituksen kokonaisvaltaisessa uudistamisessa ehdotetaan vaiheittaista etenemistä kohden yhteisesti sovittuun palvelutasoon perustuvia liikennepalveluja, joiden kustannukset jaettaisiin tasan kuntien ja valtion kesken. Ensimmäisessä vaiheessa joukkoliikennerahoitusta voitaisiin suunnata enemmän suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennerahoitukseen. Joukkoliikenteen peruspalvelujen turvaamiseksi työryhmä viittaa selvitysmiehen raportissaan esittämään liikennepalvelujen ja kuljetusten yhteissuunnitteluun ja rahoituksen koordinointiin, jolloin rahoitusresursseja voidaan arvioida vapautuvan kaikille avoimiin joukkoliikennepalveluihin. ELY-keskuksen mielestä joukkoliikennerahoituksen painopisteen selkeä muuttaminen edellyttää, että yhteissuunnittelussa ja eri sektorien kuljetusten tehostamistoimissa on edetty riittävästi.

Työryhmä esittää selkeää tasokorotusta valtion joukkoliikennemäärärahaan. Hallitusohjelmassa ja liikennepoliittisessa selonteossa lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseen nykyrahoitus ei riitä. ELY-keskus yhtyy työryhmän näkemykseen.

Rahoitustyöryhmä esittää joukkoliikenteen toimivaltaisille viranomaisille velvoitetta suunnitella kaikki alueen henkilökuljetukset yhteen sovittaen vuodesta 2016 alkaen. Tässä on myös yhtymäkohta selvitysmiehen raportissa esitettyyn keskeiseen lähtökohtaan. Tämä edellyttää Elyiltä kasvavia henkilöresursseja ja rahoitusta suunnittelun hankintaan. Rahoitustyöryhmä ehdottaa myös toimenpiteitä mm. vaikuttavuuden seurannan parantamiseksi ja on tehnyt esitykset tarvittavista lainsäädäntö- ja budjettimuutoksista. ELY-keskus pitää esityksiä perusteltuina.

Yksikön päällikkö
Liikennejärjestelmä

Timo Mäkikyrö

Joukkoliikennevastaava

Ari Hoppania